

Opiniestuk Trouw
Alex Kalverboer
d.d. 29-4-2017

Om het vertrouwen van de Groningers terug te winnen is een radicaal plan van aanpak nodig. Alex Kalverboer geeft een voorzet.

Bouwpastoor nodig in Groningen

Afgelopen zaterdag bezoek ik in Warffum de expositie 'Art schok', gewijd aan de aardbevingsellende. Ik ontmoet daar een stel, man en vrouw. Zeventien jaar geleden kochten ze een authentieke boerderij, hielden deze zorgvuldig bij met de bedoeling daar ooit oud te worden.

Intussen krijgen ze nu al grijze haren. Hun boerderij tot onbewoonbaarheid toe beschadigd. Ze hebben oeverloze discussies gevoerd met schade-experts, volstrekt ontoereikende voorstellen gekregen tot 'vergoedingen'. Zij voelen zich platgeslagen. Ik voel dan woede opkomen. Een prachtland wordt opgeofferd, ter wille van ongehoord gewin. En intussen wordt er gesjoemeld over oorzaken, hoogte van schades, met eindeloze procedures, gemanipuleerd door organisaties als Nam en Shell en een ministerie als Economische zaken, met coördinator Hans Alders.

Hier moet een fundamentele omslag komen, acuut, los van momenteel lopende, politiek getriggerde formatie-discussies. Inmiddels is de psychologische onrust en gevarendreiging dieper dan die in de bodem. Onderschat niet wat die op termijn met deze getarte mensen doet. Daarom pleit ik met klem voor het volgende. Stel ten spoedigste een doortastende commissie in, met een ruim mandaat, die onafhankelijk is van de mastodonten Shell en Nam en van een belanghebbend ministerie als Economische Zaken.

Zet aan het hoofd daarvan een 'bouwpastoor' met vergaande bevoegdheden. Een doortastend type, met overzicht, die kan coördineren en benul heeft van de sentimenten.

Geef deze commissie een eerste budget, zeg vijf miljard euro (zo'n 2 procent van die ca 260 miljard, inmiddels door uitbuiting verkregen). Benut bedrag direct voor afhandeling van al aangerichte schade. Stop met het gesteggel met inspecteurs of adviseurs.

Stel een royaal budget in voor een eigen kenniscentrum waar bewoners kunnen meebeslissen over onderzoeken, onderzoeksvragen en het laten installeren en meten van tiltmeters, zoals geoloog Peter van der Gaag adviseert. Dit kenniscentrum moet inspelen op vragen van bewoners.

Kies onmiddellijk voor een integrale aanpak. Niet alleen de schade aan de oppervlakte en de directe omgeving moeten bij de afhandeling betrokken worden, maar ook de diepere tot diepste trillingsrisico's in de brede omgeving. Ook die aan de fundamenteen. We moeten niet volstaan met het bekende oppervlakkige lapwerk. Herstel of, indien nodig, herbouw met de grootste voortvarendheid.

Betrek ook de bredere omgeving erbij, want de schade reikt verder dan het zogeheten risicogebied. Ook in het Drentse Steenbergen en in bijvoorbeeld Kiel-Windeweer in Zuid-Oost Groningen, is sprake van schade. Bewoners klagen dat zij buiten het risicogebied vallen en dat zij daarom met hun schadeclaim nergens terecht kunnen.

En vergeet niet de psychologische/sociale schade.

Tenslotte is er een integraal plan van actie nodig waarin alle essentiële aspecten zo concreet mogelijk zijn opgenomen. Daar horen alle financiële en andere consequenties bij, zoals noodzakelijke tijdelijke voorzieningen, verhuizingen en eventuele loonderving.

Maar allereerst is het nodig dat de overheid het vertrouwen terugwint van een gedesillustioneerde bevolking. Dat kan alleen door betrouwbare, onafhankelijke mensen op

cruciale plekken aan te stellen en met procedures waarvan men voelt: die zijn in ons eigen belang. Want daar zijn we nu mijlenver vanaf.

Wat betreft het verdere verloop van de gaswinning is het zaak deze ten snelste terug te brengen. Met als oogmerk optimale veiligheid voor de bevolking.

Betrek wetenschappelijke onderzoekers erbij, onafhankelijk, zoals universiteiten, solide onderzoeksbureaus en ook kernen van meedenkende mensen uit de samenleving: de Groninger Bodem Beweging, het Gasberaad, OMEM (Onafhankelijk Meten Effecten Mijnbouw), scholen, zorginstellingen.

Het einddoel is om van Groningen weer dat prachtige land te maken dat het was. Waar men veilig kan leven. Waar je weer aan een toekomst kan denken.

En teken de door Freek de Jonge geïnitieerde petitie 'Laat Groningen niet zakken'. Het kan nu nog.

Schrijver: Alex F. Kalverboer, Emeritus Hoogleraar, Rijksuniversiteit Groningen, mede namens Irene van Breest Smallenburg, keramiste, meewerkend aan de expositie 'Art schok'.